

The Boscombe Valley Mystery

We were seated at breakfast one morning, my wife and I, when the **maid**¹ brought in a telegram. It was from Sherlock Holmes and ran in this way:

*Have you a couple of days to spare? Have just been **wired**² for from the west of England in connection with Boscombe Valley tragedy. Shall be glad if you will come with me. Air and scenery perfect. Leave Paddington by the 11:15.*

“What do you say, dear?” said my wife, looking across at me. “Will you go?”

“I really don’t know what to say. I have a fairly long list at present.”

“Oh, Anstruther would do your work for you. You have been looking a little pale lately. I think that the change would do you good, and you are always so interested in Mr. Sherlock Holmes’s cases.”

“I should be ungrateful if I were not, seeing what I gained through one of them,” I answered. “But if I am to go, I must pack at once, for I have only half an hour.”

---

¹ maid – szobalány; ² to wire – sürgönyöz

A Boscombe-völgyi rejtély

Egy nap éppen a reggelihez készülődtünk a feleségemmel, amikor a szobalány átadott egy táviratot. A levél Sherlock Holmestől érkezett, és ez állt benne:

Szabaddá tudná tenni magát néhány napra? Épp az imént sürgönyöztek Nyugat-Angliából, hogy azonnal utazzam oda a Boscombe-völgyi tragédia ügyében. Nagy öröömre szolgálna, ha velem tartana. A környék levegője kitűnő, a táj gyönyörű. A 11.15-ös vonattal indulok a Paddingtonról.

– Hogy döntesz, drágám? – kérdezte a feleségem, az asztal túlsó feléről rápillantva. – Elmész vele?

– Nem is tudom. Elég sok dolgom van.

– Ugyan, Anstruther majd helyettesít. Mostanában elég sápadtnak tűnsz, jót tenne neked egy kis levegőváltás, és Sherlock Holmes esetei mindig nagyon érdekeltek.

– Rendkívül hálátlan lennék, ha nem érdekelnének, tekintve, hogy mit köszönhetek az egyik közös kalandunknak – feleltem. – De ha menni akarok, muszáj azonnal csomagolnom, már csak félórám van az indulásig.

My experience of camp life in Afghanistan had at least had the effect of making me a prompt and ready traveller. My wants were few and simple, so that in less than the time stated I was in a cab with my **valise**¹, **rattling**² away to Paddington Station. Sherlock Holmes was **pacing up and down**³ the platform, his tall, **gaunt**⁴ figure made even gaunter and taller by his long gray **travelling-cloak**⁵ and **close-fitting**⁶ cloth cap.

“It is really very good of you to come, Watson,” said he. “It makes a considerable difference to me, having someone with me on whom I can thoroughly rely. Local aid is always either worthless or else **biased**⁷. If you will keep the two corner seats I shall get the tickets.”

We had the **carriage**⁸ to ourselves save for an immense **litter**⁹ of papers which Holmes had brought with him. Among these he **rummaged**¹⁰ and read, with intervals of note-taking and of meditation, until we were past Reading. Then he suddenly rolled them all into a gigantic ball and **tossed**¹¹ them up onto the **rack**¹².

“Have you heard anything of the case?” he asked.

“Not a word. I have not seen a paper for some days.”

“The London press has not had very full accounts. I have just been looking through all the recent papers in order to **master**¹³ the particulars. It seems, from what I gather, to be one of those simple cases which are so extremely difficult.”

---

¹ valise – bőrönd; ² to rattle – zötyög; ³ to pace up and down – fel-alá járkál; ⁴ gaunt – szikár; ⁵ travelling-cloak – útikabát; ⁶ close-fitting – itt: fejhez simuló; ⁷ biased – félrevezető; ⁸ carriage – fülke; ⁹ litter – kazal; ¹⁰ to rummage – lapozgat; ¹¹ to toss – dob; ¹² rack – polc; ¹³ to master – kiderít

Az afganisztáni tábori katonaélet legalább egy előnnyel járt: bármelyik pillanatban útra kész voltam. Szükségleteim és igényeim csekélyek voltak, így hát hamarosan bőröndömmel az oldalamon ott zötykölődtem egy kocsiban, úton a Paddington pályaudvar felé. Sherlock Holmes fel-alá járkált a peronon, magas, szikár alakja még magasabbnak és szikárabbnak tűnt a hosszú, sötét útikabátban és a fejéhez simuló szövetsapkában.

– Igazán kedves öntől, hogy eljött, Watson – üdvözölt. – Nagy megnyugvás számomra, hogy magam mellett tudhatok valakit, akiben tökéletesen megbízom. A helyi segítség vagy fabatkát sem ér, vagy szándékosan félrevezető. Foglalja le, kérem azt a két sarokülést, amíg megveszem a jegyeket.

Egyedül voltunk a fülkében, ha nem számítjuk azt a kazalnyi újságot, amit Holmes cipelt föl magával. Egészen Readingig ezeket lapozgatta, olvasgatta, időnként jegyzetelgetett, és el-elgondolkodott. Hirtelen összesodorta az egész papírhalmozatot, s a hatalmas tekercset feldobta a polcra.

– Hallott valamit az ügyről? – fordult felém.

– Az égvilágon semmit. Jó néhány napja nem volt újság a kezemben.

– A londoni lapok beszámolóit korántsem adnak pontos képet. Épp most futottam át a legfrissebbeket, hogy kiderítsem a részleteket. Abból, amit sikerült kihámoznom, az derül ki, hogy feltehetőleg ez egyike lesz azon végtelenül egyszerű eseteknek, melyek olyannyira bonyolultak.

“That sounds a little paradoxical.”

“But it is profoundly true. Singularity is almost **invariably**¹ a **clue**². The more featureless and **commonplace**³ a crime is, the more difficult it is to **bring it home**⁴. In this case, however, they have **established** a very serious **case against**⁵ the son of the murdered man.”

“It is a murder, then?”

“Well, it is **conjectured**⁶ to be so. I shall take nothing for granted until I have the opportunity of looking personally into it. I will explain the state of things to you, as far as I have been able to understand it, in a very few words.

“Boscombe Valley is a country district not very far from Ross, in Herefordshire. The largest landed proprietor in that part is a Mr. John Turner, who made his money in Australia and returned some years ago to the old country. One of the farms which he held, that of Hatherley, was let to Mr. Charles McCarthy, who was also an ex-Australian. The men had known each other in the colonies, so that it was not unnatural that when they came to settle down they should do so as near each other as possible. Turner was apparently the richer man, so McCarthy became his **tenant**⁷ but still remained, it seems, upon terms of perfect equality, as they were frequently together. McCarthy had one son, a **lad**⁸ of eighteen, and Turner had an only daughter of the same age, but neither of them had wives living. They appear to have avoided the society of the neighbouring English families and to have led retired lives, though both the McCarthys were fond

---

¹ invariably – mindig; ² clue – nyom; ³ commonplace – hétköznapi;
⁴ to bring sg home – felgöngyölít; ⁵ to establish a case against sy – vádat emel vki ellen; ⁶ to conjecture – valószínűsít; ⁷ tenant – bérlő;
⁸ lad – fiatalember

– Kissé ellentmondásosnak hangzik.

– Ám teljes mértékben igaz. Az egyediség csaknem mindig biztos nyomot jelent. Minél jellegtelenebb és hétköznapiabb egy bűntény, annál nehezebb felgöngyölíteni. Jelen esetben azonban az áldozat fiát vádolják a gyilkossággal.

– Gyilkosságról van szó tehát?

– Valószínűleg igen. Addig azonban semmit nem veszek készpénznek, míg saját magam meg nem bizonyosodtam fölöle. Néhány szóban felvázolom Önnek a dolgok állását, már amennyit eddig sikerült leszűrniem.

A Boscombe-völgy vidéke Herefordshire megyében van, nem messze Rosstól. A környék legnagyobb földbirtokosa Mr. John Turner, aki a vagyonát Ausztráliában szerezte, és néhány évvel ezelőtt tért vissza régi hazájába. Egyik gazdagságát, Hatherley farmját bérbe adta a szintén Ausztráliából hazatért Mr. Charles McCarthynak. A két férfi még a régi időkből ismerte egymást, így hát egyáltalán nem tűnt furcsának, hogy mikor letelepedtek, egymás közelségét keresték. Kettejük közül kétségkívül Turner volt a gazdagabb, McCarthy a bérlője volt, ám barátságukon ez mit sem változtatott, és a két ember gyakran múlatta egymás társaságában az időt. McCarthynak volt egy tizennyolc éves fia, Turnernek pedig egy hasonló korú lánya, és mindkettejüknek meghalt a felesége. Visszavonultan éltek, nem keresték a szomszédos angol családok társaságát, bár mindkét McCarthy nagy sportrajongó volt, és rendszeresen megje-

of sport and were frequently seen at the **race-meetings**¹ of the neighbourhood. McCarthy kept two servants – a man and a girl. Turner had a considerable household, some half-dozen at the least. That is as much as I have been able to gather about the families. Now for the facts.

“On June 3d, that is, on Monday last, McCarthy left his house at Hatherley about three in the afternoon and walked down to the Boscombe Pool, which is a small lake formed by the spreading out of the **stream**² which runs down the Boscombe Valley. He had been out with his serving-man in the morning at Ross, and he had told the man that he must hurry, as he had an appointment of importance to keep at three. From that appointment he never came back alive.

“From Hatherley Farmhouse to the Boscombe Pool is a quarter of a **mile**³, and two people saw him as he passed over this ground. One was an old woman, whose name is not mentioned, and the other was William Crowder, a **game-keeper**⁴ in the employ of Mr. Turner. Both these witnesses depose that Mr. McCarthy was walking alone. The game-keeper adds that within a few minutes of his seeing Mr. McCarthy pass he had seen his son, Mr. James McCarthy, going the same way with a gun under his arm. To the best of his belief, the father was actually in sight at the time, and the son was following him. He thought no more of the matter until he heard in the evening of the tragedy that had occurred.

“The two McCarthys were seen after the time when William Crowder, the game-keeper, lost sight of them. The

---

¹ race-meeting – lóverseny; ² stream – patak; ³ mile – egy mérföld kb. másfél km; ⁴ game-keeper – vadőr

lentek a környék lóversenyein. McCarthy két cselédet tartott: egy férfit és egy szolgálólányt, míg Turner jelentős háztartást vezetett, legalább féltucatnyi alkalmazottal. Mindössze ennyit sikerült megtudnom a két családról. Most pedig nézzük a tényeket.

Június harmadikán, azaz múlt hétfőn, úgy délután három óra tájt McCarthy elindult Hatherleyben lévő házából, és el-sétált a Boscombe-tóig, mely a völgyből lefutó patak kiszé-lesedéséből keletkezett kis tavacska. Aznap délelőtt Rossban járt az inasával, s azt mondta neki, hogy igyekezniük kell, mivel háromkor fontos megbeszélése lesz. Erről a találkozó-ról már nem tért vissza.

McCarthy háza úgy negyedmértöldnyire fekszik a Boscombe-tótól, és két szemtanú is látta az áldozatot útköz-ben. Az egyik egy öregasszony, akinek a nevét nem említik a lapok, a másik pedig egy William Crowder nevezetű, Mr. Turner alkalmazásában álló vadőr. Mindketten azt állítják, hogy McCarthy egyedül volt. A vadőr azonban még hozzá-tette, hogy nem sokkal azután, hogy elhaladt előtte, az apja nyomában felbukkant a fia is, Mr. James McCarthy, puská-val a hóna alatt. Úgy emlékszik, hogy ekkor a távolban még kivehető volt az idősebb férfi alakja, s a fiatalember követte őt. Nem is gondolt többet az egészszel egészen estig, amikor a tragédia hírét hallotta.

A két McCarthyt látta még valaki azután, hogy eltűntek a vadőr szeme elől. A Boscombe-tó környékét sűrű erdő borít-

Boscombe Pool is thickly wooded round, with just a **fringe**¹ of grass and of **reeds**² round the edge. A girl of fourteen, Patience Moran, who is the daughter of the **lodge-keeper**³ of the Boscombe Valley estate, was in one of the woods picking flowers. She states that while she was there she saw, at the border of the wood and close by the lake, Mr. McCarthy and his son, and that they appeared to be having a violent quarrel. She heard Mr. McCarthy the elder using very strong language to his son, and she saw the latter raise up his hand as if to strike his father. She was so frightened by their violence that she ran away and told her mother when she reached home that she had left the two McCarthys quarrelling near Boscombe Pool, and that she was afraid that they were going to fight. She had hardly said the words when young Mr. McCarthy came running up to the **lodge**⁴ to say that he had found his father dead in the wood, and to ask for the help of the lodge-keeper. He was much excited, without either his gun or his hat, and his right hand and sleeve were observed to be **stained**⁵ with fresh blood. On following him they found the dead body stretched out upon the grass beside the pool. The head had been beaten in by repeated blows of some heavy and **blunt**⁶ weapon. The injuries were such as might very well have been **inflicted**⁷ by the **butt-end**⁸ of his son's gun, which was found lying on the grass within a few **paces**⁹ of the body. Under these circumstances the young man was instantly arrested, and a **verdict**¹⁰ of '**wilful murder**'¹¹ having been returned at the **inquest**¹²

---

¹ fringe – vminek a széle; ² reed – nád; ³ lodge-keeper – kapus; ⁴ lodge – kapuslakás; ⁵ stained – foltos; ⁶ blunt – tompa; ⁷ to inflict – okoz; ⁸ butt-end – vminek a vastagabbik vége; ⁹ pace – lépés; ¹⁰ verdict – ítélet; ¹¹ wilful murder – szándékos emberölés; ¹² inquest – vizsgálat

ja, a tavacskát csak egy egészen keskeny, fűvel és náddal benőtt sáv keretezi. Egy tizennégy éves kislány, Patience Morgan, a Boscombe-völgyi uradalom kapusának a lánya éppen virágot szedett a fák között. Állítása szerint látta Mr. McCarthyt és a fiát az erdő szélén, a vízhez közel, amint hevesen vitatkoztak valamin. Hallotta, hogy az idősebb Mr. McCarthy keményen megfeddte a fiát, mire a fiatalember ütésre emelte a kezét. A kislány annyira megrémült a látványtól, hogy rögvest hazaszaladt, s elmondta az anyjának, hogy a két McCarthy ott veszekszik a Boscombe-tó partján, s attól fél, hogy hamarosan egymás torkának ugranak. Alighogy elhallgatott, az ifjabb McCarthy futva érkezett hozzájuk, hogy a kapus segítségét kérje, mivel holtan találta az apját az erdőben. Rendkívül izgatottnak tűnt, nem volt nála sem a puskája, sem a kalapja, és jobb kezén valamint a ruha-ujján friss vérfoltok vöröslöttek. A fiatalembert követve megtalálták a holttestet, amely a tavat szegélyező gyepen feküdt. Az illetőt valamilyen súlyos és tompa tárggyal többször fejbe verték. A sérülések jellegéből ítélve elképzelhetőnek tűnt, hogy azokat az ifjabb McCarthy puskájának vastagabbik vége okozta, annál inkább, mivel a fegyver ott hevert néhány lépés távolságra a holttesttől. Tekintve a körülményeket, a fiút azonnal letartóztatták, s mivel a vizsgálat kedden „szándékos emberölést” állapított meg, szerdán ezzel a

on Tuesday, he was on Wednesday brought before the **magistrates**¹ at Ross, who have referred the case to the next **Assizes**². Those are the main facts of the case as they came out before the **coroner**³ and the **police-court**⁴.”

“I could hardly imagine a more **damning**⁵ case,” I remarked. “If ever **circumstantial evidence**⁶ pointed to a criminal it does so here.”

“Circumstantial evidence is a very tricky thing,” answered Holmes thoughtfully. “It may seem to point very straight to one thing, but if you shift your own point of view a little, you may find it pointing in an equally **uncompromising**⁷ manner to something entirely different. It must be confessed, however, that the case looks exceedingly grave against the young man, and it is very possible that he is indeed the **culprit**⁸. There are several people in the neighbourhood, however, and among them Miss Turner, the daughter of the neighbouring land-owner, who believe in his innocence, and who have retained Lestrade, whom you may recollect in connection with ‘A Study in Scarlet’, to work out the case in his interest. Lestrade, being rather **puzzled**⁹, has referred the case to me, and hence it is that two middle-aged gentlemen are flying westward at fifty miles an hour instead of quietly digesting their breakfasts at home.”

“I am afraid,” said I, “that the facts are so obvious that you will find little **credit**¹⁰ to be gained out of this case.”

---

¹ magistrates – bíróság; ² Assizes – esküdtbíróság; ³ coroner – a legrégibb angol közhivatalnokok egyike, teendői mind bíróságiak, mind közigazgatásiak, erőszakos haláleset történetkor ő indítja meg a nyomozást az esküdtek segítségével; ⁴ police-court – rendőrbíróság; ⁵ damning – itt: reménytelen; ⁶ circumstantial evidence – közvetett bizonyíték; ⁷ uncompromising – itt: bizonyos; ⁸ culprit – tettes; ⁹ puzzled – tanácstalan; ¹⁰ credit – itt: hírnév

váddal állították a rossi bíróság elé, amely a legközelebbi esküdtbíróság hatáskörébe utalta az ügyet. Nos, ezek az ügygel kapcsolatos főbb tények, a halottat megvizsgáló bíró és a rendőrbíróság jelentése alapján.

– Nehezen tudok elképzelni ennél reménytelenebb esetet – jegyeztem meg. – A közvetett bizonyítékok mind a fiú bűnösségére utalnak.

– A közvetett bizonyíték elég csalóka dolog – felelte Holmes elgondolkodva. – Látszólag minden kétséget kizáróan mutat egy valamire, ám ha kissé változtat a nézőpontján, rögvest úgy találja, hogy ugyanolyan bizonyossággal támaszt alá valami egészen mást. Meg kell vallanom ugyanakkor, hogy jelen esetben valóban rosszul áll a fiatalember szénája, és könnyen lehet, hogy tényleg ő tettes. A szomszédságban azonban sokan ártatlannak tartják a fiút, többek között Turner kisasszony is, a szomszéd földbirtokos lánya, s ezért megbízták Mr. Lestrade-et, akire a „Bíborvörös dolgozószoba” kapcsán emlékezhet, hogy derítsen fényt a bűntényre, és bizonyítsa be az ifjabb McCarthy ártatlanságát. Lestrade tanácsstalanságában rám bízta az ügyet, s ez az oka annak, hogy két középkorú úriember óránként ötven mérföldnyi sebességgel száguld nyugat felé, ahelyett, hogy nyugodtan élvezné otthonában a reggelit.

– Attól tartok – jegyeztem meg –, hogy itt a tények annyira nyilvánvalóak, hogy az eset felgöngyölítése nem feltétlenül öregbíti majd a hírnevét.

“There is nothing more deceptive than an obvious fact,” he answered, laughing. “Besides, we may chance to hit upon some other obvious facts which may have been by no means obvious to Mr. Lestrade. You know me too well to think that I am **boasting**¹ when I say that I shall either confirm or destroy his theory by means which he is quite incapable of employing, or even of understanding. To take the first example to hand, I very clearly perceive that in your bedroom the window is upon the right-hand side, and yet I question whether Mr. Lestrade would have noted even so self-evident a thing as that.”

“How on earth –”

“My dear fellow, I know you well. I know the military neatness which characterizes you. You shave every morning, and in this season you shave by the sunlight; but since your shaving is less and less complete as we get farther back on the left side, until it becomes **positively**² **slovenly**³ as we get round the angle of the **jaw**⁴, it is surely very clear that that side is less illuminated than the other. I could not imagine a man of your habits looking at himself in an equal light and being satisfied with such a result. I only quote this as a **trivial**⁵ example of observation and **inference**⁶. Therein lies my *métier*⁷, and it is just possible that it may be of some service in the investigation which lies before us. There are one or two minor points which were brought out in the inquest, and which are worth considering.”

“What are they?”

---

¹ to boast – kérked; ² positively – kifejezetten; ³ slovenly – itt: borostás; ⁴ jaw – kapocs; ⁵ trivial – csekély; ⁶ inference – következtetés; ⁷ métier – fr., mesterség

– Semmi sem félrevezetőbb egy nyilvánvaló ténynél – felelte nevetve. – Azonkívül hátha találunk még egyéb nyilvánvaló tényeket is, melyek mindeddig elkerülték Mr. Lestrade figyelmét. Ismer annyira, hogy tudja, nem hiú kérkedés mondatja velem, hogy olyan módszerek segítségével fogom megerősíteni vagy szétzúzni az elméletét, melyeket Mr. Lestrade nemcsak alkalmazni, de felfogni is képtelen. Hogy csak egyetlen példát említsek, számomra teljesen egyértelmű, hogy az ön hálósobájában jobb kéz felől nyílik az ablak, abban viszont erősen kételkedem, hogy Mr. Lestrade valaha is felfigyelt volna egy ilyen magától értetődő dologra.

– Hogy a csudába...

– Drága barátom, jól ismerem önt. Tisztában vagyok azazal, mennyire jellemző önre a katonás rend. Minden áldott reggel megborotválkozik, amit ebben az évszakban napfénynél tesz, az arca bal oldala felé haladva azonban a borotválkozás egyre tökéletlenebb, mígnem az állkapocs ívének kifejezetten borostás maradt. Mindebből teljesen nyilvánvaló, hogy a bal oldala kevésbé van megvilágítva. Elképzelhetetlennek tartom, hogy egy olyan ember, mint ön, elégedett lenne ezzel az eredménnyel, ha mindkét egyenlően oldalról kapja a fényt borotválkozás közben. Ezt a csekélységet mindössze a megfigyelés és a következtetés példajaként említettem. Ebben rejlik mesterségem lényege, és valószínűleg hasznát vesszük majd az előttünk álló nyomozás során. A vizsgálat alatt felszínre került néhány apróság, melyet érdemes lesz alaposabban is szemügyre venni.

– Mik azok?

“It appears that his arrest did not take place at once, but after the return to Hatherley Farm. On the inspector of **constabulary**¹ informing him that he was a prisoner, he remarked that he was not surprised to hear it, and that it was no more than his **deserts**². This observation of his had the natural effect of removing any traces of doubt which might have remained in the minds of the **coroner’s jury**³.”

“It was a confession,” I **ejaculated**⁴.

“No, for it was followed by a protestation of innocence.”

“Coming on the top of such a damning series of events, it was at least a most suspicious remark.”

“On the contrary,” said Holmes, “it is the brightest **rift**⁵ which I can at present see in the clouds. However innocent he might be, he could not be such an absolute imbecile as not to see that the circumstances were very black against him. Had he appeared surprised at his own arrest, or **feigned**⁶ **indignation**⁷ at it, I should have looked upon it as highly suspicious, because such surprise or anger would not be natural under the circumstances, and yet might appear to be the best policy to a **scheming**⁸ man. His frank acceptance of the situation marks him as either an innocent man, or else as a man of considerable **self-restraint**⁹ and **firmness**¹⁰. As to his remark about his deserts, it was also not unnatural if you consider that he stood beside the dead body of his father, and that there is no doubt that he had that very day so far forgotten

---

¹ constabulary – rendőrségi; ² desert – megérdemelt jutalom/büntetés; ³ coroner’s jury – 6–20 esküdteből álló testület, mely a coronert segít a halál okának megállapításában; ⁴ to ejaculate – felkiált; ⁵ rift – rés, itt: reménysugár; ⁶ to feign – színlel; ⁷ indignation – felháborodás; ⁸ scheming – bűnös; ⁹ self-restraint – önuralom; ¹⁰ firmness – erősség

– Úgy tűnik, hogy a fiatalembert nem azonnal tartóztatták le, hanem csak miután visszatért Hatherley-be. Amikor a rendőrségi nyomozó ezt közölte vele, a fiú azt felelte neki, hogy cseppet sincs meglepve, és nem is érdekli más. Ez a megjegyzés természetesen a gyanú utolsó árnyékát is eloszlatta a halottvizsgáló esküdtszék tagjaiban.

– Ez egy beismerő vallomás – kiáltottam fel.

– Nem egészen, mivel ezt követően az ártatlanságát kezdte bizonygatni.

– Figyelembe véve a körülményeket, melyek mind a fiatalember ellen szólnak, a megjegyzése legalábbis fölöttébb gyanús.

– Épp ellenkezőleg – válaszolta Holmes. – A sötét felhők között ez tűnik az egyetlen reménysugárnak. Bármennyire is ártatlan ugyanis, annyira nem lehet tökkelütött, hogy ne legyen tisztában vele, mennyire rosszak a kilátásai. Ha meglepődést vagy felháborodást színlelt volna, amikor letartóztatták, én azt tartottam volna gyanúsnak, hiszen a megdöbbenés vagy a düh az adott körülmények között nem lett volna természetes reakció, ugyanakkor a tettes számára mégis az tűnhet a legcélravezetőbb viselkedésnek. A helyzetben tanúsított őszinte magatartása arra utal, hogy az ifjabb McCarthy vagy valóban ártatlan, vagy pedig egy hihetetlen önuralommal rendelkező, rendkívül erős jellemmel van dolgunk. Ami a másik megjegyzését illeti arról, hogy nem érdekli más, mint a letartóztatást, abban sincs az égvilágon semmi különös, tekintve, hogy a fiatalember az apja holtteste mellett állt, és kétségkívül éppen aznap megfeledkezett gyermeki

his **filial duty**¹ as to **bandy words with him**², and even, according to the little girl whose evidence is so important, to raise his hand as if to strike him. The **self-reproach**³ and **contrition**⁴ which are displayed in his remark appear to me to be the signs of a healthy mind rather than of a guilty one.”

I shook my head. “Many men have been hanged on far slighter evidence,” I remarked.

“So they have. And many men have been wrongfully hanged.”

“What is the young man’s own account of the matter?”

“It is, I am afraid, not very **encouraging**⁵ to his supporters, though there are one or two points in it which are suggestive. You will find it here, and may read it for yourself.”

He picked out from his **bundle**⁶ a copy of the local Herefordshire paper, and having turned down the sheet he pointed out the paragraph in which the unfortunate young man had given his own statement of what had occurred. I settled myself down in the corner of the carriage and read it very carefully. It ran in this way:

*Mr. James McCarthy, the only son of the **deceased**⁷, was then called and **gave evidence**⁸ as follows: “I had been away from home for three days at Bristol, and had only just returned upon the morning of last Monday, the 3d. My father was absent from home at the time of my arrival, and I was informed by the maid that he had driven over to Ross with John Cobb, the **groom**⁹. Shortly after my return I heard the wheels of his **trap**¹⁰*

---

¹ filial duty – gyermeki kötelesség; ² to bandy words with sy – szóváltást folytat vkivel; ³ self-reproach – önvád; ⁴ contrition – bűnbánat; ⁵ encouraging – reményt keltő; ⁶ bundle – köteg; ⁷ deceased – elhunyt; ⁸ to give evidence – tanúvallomást tesz; ⁹ groom – inas; ¹⁰ trap – könnyű kocs

kötelességéről, szóváltásba került az apjával, sőt, amennyiben hihetünk a kislánynak – akinek a tanúvallomása egyébként kulcsfontosságú –, még a kezét is felemelte, hogy megüsse őt. Az önvád és a bűnbánat, melyek ezt a kijelentést mondták vele, véleményem szerint sokkal inkább egy egészséges és büntelen, mintsem egy vétkes ember megnyilvánulásai.

Megcsóváltam a fejemet.

– Sokakat felakasztottak ennél jóval kevesebb bizonyíték alapján is – szóltam.

– Így igaz. És sokakat ártatlanul akasztottak fel.

– Hogy hangzik a fiatalember saját verziója a történekről?

– Attól tartok nem kecsegtet túl sok reménnyel, ámbár van benne egy-két figyelemre méltó részlet. Tessék, itt van, olvassa csak el.

Azzal kihalászta a papírköteg közül a helyi, herefordshire-i újságot, s miután félbehajtotta a lapot, rábökött egy hasábra, mely a szerencsétlen fiatalember saját beszámolóját tartalmazta a tragédiáról. Elhelyezkedtem a fülke sarkában, s figyelmesen olvasni kezdtem. Ez állt benne:

Ezután Mr. James McCarthyt, az elhunyt egyetlen fiát szólították, hogy tegyen tanúvallomást, mely így hangzott: „Három napot az otthonomtól távol, Bristolban töltöttem, és éppen múlt hétfőn, harmadikán délelőtt tértem vissza. Érkezésemkor apám nem volt odahaza, s a szobalány közölte, hogy áthajtatott Rossba John Cobb-bal, az inassal. Nem sokkal ezután behallatszott az udvarról a kocsijának zörgése, mire

*in the yard, and, looking out of my window, I saw him get out and walk rapidly out of the yard, though I was not aware in which direction he was going. I then took my gun and **strolled out**¹ in the direction of the Boscombe Pool, with the intention of visiting the **rabbit-warren**² which is upon the other side. On my way I saw William Crowder, the game-keeper, as he had stated in his evidence; but he is mistaken in thinking that I was following my father. I had no idea that he was in front of me. When about a hundred **yards**³ from the pool I heard a cry of 'Cooee!' which was a usual signal between my father and myself. I then hurried forward, and found him standing by the pool. He appeared to be much surprised at seeing me and asked me rather roughly what I was doing there. A conversation **ensued**⁴ which led to **high words**⁵ and almost to blows, for my father was a man of a very violent temper. Seeing that his passion was becoming ungovernable, I left him and returned towards Hatherley Farm. I had not gone more than 150 yards, however, when I heard a **hideous outcry**⁶ behind me, which caused me to run back again. I found my father **expiring**⁷ upon the ground, with his head terribly injured. I dropped my gun and held him in my arms, but he almost instantly expired. I knelt beside him for some minutes, and then made my way to Mr. Turner's lodge-keeper, his house being the nearest, to ask for assistance. I saw no one near my father when I returned, and I have no idea how he came by his injuries. He was not a popular*

---

¹ to stroll out – kísétál; ² rabbit-warren – nyúltenyészet; ³ yard – valamivel kevesebb, mint egy méter; ⁴ to ensue – követ; ⁵ high words – szóváltás; ⁶ hideous outcry – velőtrázó kiáltás; ⁷ to expire – haldoklik

kinéztem az ablakon, s megpillantottam apámat, amint sietős léptekkel átvág az udvaron, bár nem volt világos számomra, merre is megy voltaképp. Aztán fogtam a puskámat, s elindultam a Boscombe-tó felé, hogy megnézzem a nyúltenyészetet, mely a tó túloldalán van. Útközben találkoztam William Crowderrel, a vadőrrel, ahogy tanúvallomásaiban ő is említette, abban azonban tévedett, hogy az apámat követtem volna. Sejtelmem sem volt, hogy ott jár előttem. Úgy száz yardnyira lehettem a tótól, amikor felhangzott az ismerős »Kúí!« kiáltás, így szoktunk jelezni apámmal egymásnak. Akkor nyomban előresiettem, s megláttam őt magát is, ahogy a víz partján ácsorog. Jöttömre igencsak meglepődött, s elég barátságtalanul megkérdezte, hogy mit keresek ott. Az ezt követő párbeszéd szóváltássá, s csaknem tettlegességgé fajult, mivel apám meglehetősen indulatos ember. Mikor láttam, hogy kezdi elveszíteni az önuralmát, faképnél hagytam, hogy visszamenjek a Hatherley-farmra. Alig tettem meg azonban százötven yardot, amikor velőtrázó kiáltást hallottam a hátam mögül, mire rögvest visszairamodtam. Apám a földön heverve haldokolt, fején szörnyű sérülés nyoma látszott. Elhajítottam a puskámat, és karjaimba vettem a testét, ám egy pillanat múlva kiszenvedett. Néhány percig még ott térdepeltem mellette a fűvön, majd elindultam, hogy segítséget kérjek Mr. Turner kapusától, mivel az ő lakása volt legközelebb. Egy lelket sem láttam apám közelében, mikor visszamentem hozzá, és elképzelésem sincs, mi okozhatta a halálos sebet. Igaz ugyan, hogy nem volt éppen népsze-